

prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău
Judecător: A. Niculcea
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: M. Ciugureanu, L. Popova, A. Minciuna

ÎNCHEIERE

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Turcu Ion,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Turcu Ion
împotriva Consiliului orașănesc Durlești și Primăriei orașului Durlești, intervenient
accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău și Bulicanu Maria cu privire la
recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului, autentificarea dreptului
deținătorului de teren, perfectarea și eliberarea titlului de proprietate asupra
terenului, înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului, încasarea
prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017, prin care a
fost admis apelul depus de Turcu Ion, casată hotărîrea primei instanțe cu emiterea
unei noi hotărîri prin care a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată,

c o n s t a t ă:

La 22 septembrie 2015, Turcu Ion a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului orașănesc Durlești și Primăriei orașului Durlești, intervenient
accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău cu privire la recunoașterea dreptului
de proprietate asupra terenului, autentificarea dreptului deținătorului de teren,
perfectarea și eliberarea titlului de proprietate asupra terenului, înregistrarea
dreptului de proprietate asupra terenului, încasarea prejudiciului moral și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că conform pașaportului tehnic al
imobilului, dosarului de inventariere tehnică și extrasului din registrul bunurilor

imobile, în baza deciziei ședinței Comitetului Executiv al Sovietului orășnesc Durlești deputați ai poporului nr. 6/3 din 26 iunie 1988 și a ordinului nr. 244 lui Turcu Vasile (tatăl reclamantului) i-a fost atribuit în folosință pentru o perioadă nedeterminată terenul cu suprafața de 600 m.p., iar terenul cu suprafața de 647 m.p. i-a fost atribuit în folosință temporară.

Indică că deține extrasul din decizia enunțată iar originalul acesteia se află la Direcția de arhivă Chișinău.

Reține că Primăria orașului Durlești în procesul înregistrării masive a terenurilor, nu a perfectat tatălui său titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, și astfel i-a îngrădit dreptul de înregistrare la Oficiul Cadastral Teritorial a terenului de pe lângă casă.

Mai menționează că prin contractul de donație înregistrat la 25 mai 2006 cu nr. 23388/06 de către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului (casă de locuit) situat în mun. Chișinău, orașul Durlești, str. Șoimilor, 3, amplasat pe un teren de pământ, aferent casei de locuit, destinat pentru construcție locativă, aflat în folosință, în mărime de 0,1247 ha.

La 25 august 2014 s-a adresat către Consiliul orășnesc Durlești privind eliberarea titlului de proprietate în conformitate cu prevederile art. 11 din Codul funciar pe suprafața de 600 m.p., iar suprafața de 647 m.p. aflată în posesie și folosința sa, să fie procurată în baza unui contract de vânzare-cumpărare.

La 04 septembrie 2014, Primăria orașului Durlești l-a informat că solicitarea înaintată va fi examinată de Comisia pentru Reglementarea Proprietății Funciare, ședința căreia va avea loc cu 10 zile înainte de ședința Consiliului local, iar despre rezultatele examinării cererii va fi informat suplimentar.

Relevă că răspuns la cererea sa nu a primit, astfel, s-a adresat repetat cu o cerere pentru soluționarea litigiului funciar.

La 18 noiembrie 2014, a depus o plângere către Inspectoratul de Poliție Buiucani, mun. Chișinău privitor la încălcarea dreptului la petiționare de către Primăria orașului Durlești. Dat fiind faptul că, nu a primit răspuns la plângerea dată s-a adresat repetat Inspectoratului de Poliție Buiucani, care la 04 iunie 2015 i-a comunicat ca examinarea cazului a fost încetată pe motiv că nu a fost încălcat dreptul la petiționare.

Ulterior, la 07 mai 2015, repetat a depus o cerere prealabilă către Consiliul orașului Durlești și Primăria orașului Durlești cu privire la admiterea sau respingerea cererii de eliberare a titlului de proprietate a deținătorului de teren asupra terenului cu suprafața de 0,1247 ha, la care nu a primit niciun răspuns.

Reține că terenul cu suprafața de 0,1247 ha pentru construcție individuală a fost atribuit în anul 1989 tatălui său, Turcu Vasile. Din 1989 și până în 2006 acest teren s-a aflat în posesia, folosința și administrarea tatălui său, iar ulterior prin contractul de donație reclamantul a devenit proprietarul bunului imobil casa de locuit, iar terenul dat l-a deținut în posesie, folosință și administrare timp de 9 ani. Primăria orașului Durlești a refuzat perfectarea titlului de autentificare a dreptului

deținătorului de teren tatălui său în perioada înregistrării masive în cadrul programului „Pământ” și refuză în continuare să autentifice dreptul deținătorului de teren pe numele său.

La 24 iunie 2015, a fost depusă cerere de chemare în judecată privind soluționarea litigiului funciar, care prin încheierea judecătorească din 14 iulie 2015 a fost restituită acțiunea, din motiv că nu au fost îndeplinite cerințele indicate în încheierea din 29 iunie 2015.

Solicită Turcu Ion admiterea acțiunii și recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului de pe lângă casă cu suprafața de 0,1247 ha. Obligarea Consiliului orașului Durlăști să emită o decizie cu privire la autentificarea dreptului deținătorului de teren de pe lângă casă, cu suprafața de 0,1247 ha, nr. cadastral 01211117092, să perfecteze și să elibereze titlul de proprietate asupra terenului de pe lângă casă, cu suprafața de 0,1247 ha. Obligarea Oficiului Cadastral teritorial Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate asupra terenului de pe lângă casă, cu suprafața de 0,1247 ha, nr. cadastral 01211117092, încasarea prejudiciului moral în sumă de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 octombrie 2015, a fost atrasă în procesul dat Bulicanu Maria în calitate de intervenient accesoriu de partea Consiliului și Primăriei orașului Durlăști (f.d. 42, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016, a fost respinsă acțiunea, ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție (f.d. 182, 186-192, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017, a fost admis apelul declarat de către Turcu Ion, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2016 și emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă acțiunea depusă de către Turcu Ion ca fiind nefondată (f.d. 221-225, vol. I).

La 09 martie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 226, Vol. I).

La 13 aprilie 2017, Turcu Ion a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea pricinii la rejudecare.

Recurentul, Ion Turcu, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel a admis documente care sunt falsificate.

Reține că casa de locuit este înregistrată pe terenul care îi aparține prin contractul de donație din care rezultă că terenul de 0,012 ha este dat în folosință pe termen nelimitat de tatăl său Turcu Vasile, iar potrivit contractului de donație încheiat între Bulicanu Ștefan, Bulicanu Maria și Bulicanu Igor terenul dat este în proprietatea statului, astfel înscrierile date se contrazic.

Recurentul relatează că instanța de apel nu a respectat cerințele legii și nu a studiat minuțios cererea de apel, cât și probele administrate la materialele pricinii.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului,

dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 16 mai 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs intimaților, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia

Până la examinarea pricinii, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Ion Turcu este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat de Ion Turcu în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit temeiurile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 alin. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în

fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Ion Turcu este formulată în baza art. 432 (1), (2), așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Ion Turcu a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale

sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Ion Turcu nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Turcu Ion se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală